

BÖBREK ÜSTÜ BEZLERİ (ADRENAL BEZLER)

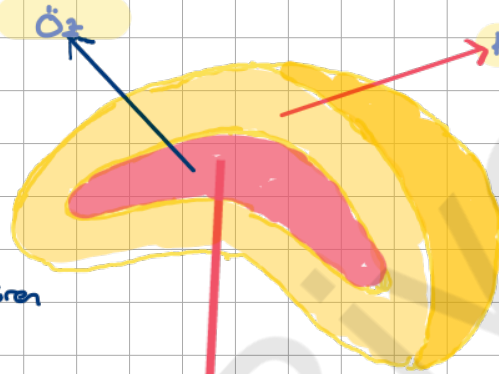
*Her iki böbreğin üstünde böbreklerden bağımsız çalışır

Adrenalin

- *Stres durumunda salgılanır
- *Kalp atışını ve basıncını yükletir
- *Akciğer bronşlarını genişleterek O₂ alımını artırır
- *Soluk alışverişini hızlandırır
- *Göz bebeklerinin büyümesini sağlar
- *Tüylerin diken diken olmasına sebep olur
- *Karaciğerde glikojenin glikoza dönüşümünü sağlayarak kanca glikoz seviyesini artırır
- *Böbreklere sindirim sistemine ve deriye kon götüren atımları daraltır
- *Kalp, beyin ve iskelet kaslarına giden atımları genişletir

Nöradrenalin

- *Adrenalin benzeri etkiler oluşturur
- *Öncelikli görevi kan basıncının dengede tutulmasını sağlamaktır

Aldosteron

- *Böbreklerden Na ve su geri emilimini sağlayıp K atılmasını sağlar (Na emilimine bağlı gerçekleşir)
- *Ten, tükürük ve bağırsak bezlerinden Na çıkışını azaltır
- *Faallığı sinirsel iletim ve kas zayıflığına sebep olur
- *Faallığı yüksek tansiyona sebep olur
- *Aza salgılanırsa Addison hastalığı oluşur

Kortizol

- *Karbonhidrat, yağ ve protein metabolizmasında etkilidir
- *Salgılanması hipotalamus ve hipofiz tarafından kontrol edilir
- *Stres yaratan durumlarda hipotalamustan kortikotropin salgılatıcı hormon (CRH) salgılanır
- *CRH hipofizin ön lobundan ACTH salınımını uyandır
- *ACTH sayesinde kabuk kumundan kortizol salgılanır
- *Glikoz kullanımını azaltıp protein yıkımını artırır
- *Hücrelerin enerji ihtiyacının yağ asitlerinden karşılanmasını sağlar
- *Aminoasitten glikoz sentezlenmesini sağlar
- *Kan glikoz seviyesini artırır
- *Faala salgılanması bağışıklık sistemi reaksiyonlarını bastırır
- *Alerji ve iltihap önleyici etkileri vardır

Adrenal Esey Hormonları

- *Erkek ve kadınlarda korteksi kumundan az da olsa esey hormonları salgılanır
- *Daha çok androjenler, az miktarda progesteron ve östrojen salgılanır

PANKREAS

- * Hem endokrin hem eksokrin bez olarak görev yapar
- * Hormonlar Langerhans adacıkları denilen hücre küme-
lelerinden salgılanır. Buradaki α hücreleri: glukagonu
 β hücreleri: insülini salgılar

İnsülin =>

Beyin hücreleri
hormon

- * Kandaki glikoz normal değerini üzerine çıktığında salgılanır
- * Glikozun karaciğer ve vücut hücrelerine geçişini hızlandırır
Böylece kanda glikoz azalır
- * İnsülin etkisiyle glikozun fazlası karaciğere ve ciğerli kanda
glukojeene, yağ dokuda yağa dönüştürülür
- * Yağ ve proteinlerin glikoza dönüşümünü engeller
- * Protein sentezini hızlandırır

TIP I DİYABET

- * İnsülin hormonunun az salgılan-
ması sonucu meydana gelir
- * Bağışıklık sisteminin pankreası
tahrip etmesi sonucu olur
- * Dışarıdan insülin alınmalıdır

Glukagon =>

- * Kan glikoz seviyesi normalin altına düştüğünde salgılanır
- * Karaciğerde glikojenin glikoza dönüşümünü ve glikozun
kana geçişinin hızlanmasını sağlar
- * Karaciğerde aminoasitlerden ve gliserolden glikoz sentezini
sağlar
- * Yağ dokuda yağ asidi ve gliserol salınımını uyandır

TIP II DİYABET

- * Hedef hücrelerdeki reseptörlerin
fonksiyon kaybı sonucu hücre insüline
tepkisi veremez
- * Glikoz düzeyi diyet ve egzersizle
dengele tutulabilir

EŞEYSEL BEZLER

- * Kadınlarda ovaryumlar erkeklerde testisler eşeysel bezlerdir
- * Erkek ve dişi gonadlar sperm ve yumurtayı meydana getirmenin yanında endokrin bez olarak da görev alırlar
- * Eşeysel bezlerin hormon salgılaması hipotalamus ve hipofiz sayesinde kontrol edilir (Hipotalamus $\rightarrow$ GnRH / Hipofiz $\rightarrow$ FSH ve LH)
- * Eşey hormonları büyüme ve gelişmeyi düzenler, üreme dengesini ve eşeysel olgunlaşmayı kontrol eder

Yumurtalık Hormonları

- * Östrojen ve progesteron üretir

Östrojen

- * Kadınlarda üreme organlarının gelişmesini sağlar
- * Meme bezlerinin büyüüp gelişmesini sağlar
- * Sesin incelmeyi, kıkırdakların genişlemeyi sağlar
- * Menstrüel döngünün düzenlenmesinde etkilidir
- * Rahim duvarının kalınlaşmasını sağlar
- * Ovaryumdan, korpus luteumdan ve plasentadan salgılanır

Progesteron

- * Rahim duvarının kalın demetlerce zenginleşmesini sağlar. Rahim duvarının kalınlaşmasını sağlar
- * Gebelikte embriyonun yerleşmesi ve büyüüp gelişmesi için uygun ortam oluşturur
- * Rahimdeki kas kılıfını ve rahim iç duvarının atılmasını önler
- * Yumurtalıktan, korpus luteumdan ve plasentadan salgılanır

Testis Hormonları

- * Testislerden salgılanan eşey hormonuna androjen denir. En önemli androjen testosterondur

Testosteron

- * Testislerde bulunan Leydig hücrelerinden salgılanır.
- * Spermlerin olgunlaşmasını sağlar
- * Erkek üreme organlarının gelişmesini, ergenlikte sakal, bıyık çıkmasını, sesin kalınlaşmasını, kasların gelişmesini, boy uzamasını sağlar

SINIR SİSTEMİ HASTALIKLARI

Multiple Skleroz

- *MS otoimmün bir hastalıktır
- *Başlıklık sisteminin nöronların miyelin kılıfına saldırıp tahrip etmesi sonucu meydana gelir
- *Kılıfın hasar aldığı yerler sertleşmiş dokulara dönüşür. Bu sertleşmiş alana plak denir
- *Plaklar sinirsel iletimi engelleyebilir
- *MS'de beyin ve vücut arasındaki iletim bozulur

Parkinson

- *Orta beyindeki dopamin salgılayan nöronların dejenerasyonu Parkinson hastalığına yol açar
- *Ellerde titreme, kaslarda sertleşme, hareket bozuklukları, hareketlerde yavaşlama ve denge- nin bozulması gibi belirtileri vardır

Alzheimer

- *Yaşanan olayları karıştırma ve hafıza kaybıyla tanımlanan bir hastalıktır
- *Bir sesit bunama veya zihinsel bozukluktur
- *İlk olarak hipokampus bölgesi sonradan u beyin etkilenir
- *Hastalığın ilerleyen evrelerinde hareket kabiliyetinde bozulmalar, halüsinasyon ve nöbetler ortaya çıkar

Epilepsi (Sara)

- *MSS'nin bir kısmının ya da tamamının denetimsiz bir şekilde aşırı etkinliği sonucu tek- nolayan nöbetler şeklinde görülen nörolojik bir hastalıktır
- *Beyin hücrelerinde anormal elektrik yayılması sonucu ortaya çıkar

Depresyon

- *İsteksizlik, açsizlik, uysukluk, uyku, iştahsızlık gibi belirtileri olan sinir sistemi hastalığıdır
- *Sebebinin beyindeki nörotransmitter madde dengesiz- liği olduğu düşünülmektedir